

مطلع عشق

از پیامبر گرامی اسلام(ص) نقل شده است: اگر از عمر جهان، جز یک روز مانده باشد، خداوند همان یک روز را آن قدر طولانی می‌کند، تا فرزندم مهدی خروج کند. پس از خروج او، عیسیای روح... فرود می‌آید و در پشت سر وی نماز می‌گزارد. (شیخ صدوق، کمال الدین، ص ۱۶۳)

مراقبت از حرف‌های درگوشی خانواده

کودک من رازدار باش!

نسرین صفری | مشاور خانواده

«از ترس نیما، من و همسرم خیلی وقت‌ها مجبور هستیم با ایما و اشاره حرف بزیم، فقط کافی است حرفی از حرف‌های ما را بشنود، به همه می‌گوید. چندبار به‌خاطر خبرچینی و افشای برخی رازهایمان، با خانواده خود و همسرم دچار مشکلاتی شده‌ایم، گرچه به‌خاطر این رفتار، او را بارها تنبیه کرده یا به او گفته‌ایم حق انجام این کار را ندارد و... اما با این حال دست‌بردار نیست.»

رازداری از جمله مهم‌ترین مهارت‌های اخلاقی و شخصیتی قابل آموزشی است که والدین باید آن را در صدر اولویت آموزه‌های تربیتی خود قرار دهند. آموزش رازداری همانند سایر رفتارهایی که به کودک یاد می‌دهیم نیازمند مهارت‌هایی است که والدین باید با رفتار یا کلام و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم آن را به عنوان یک اصل مهم برای موفقیت و خوشبختی، در وجود کودک پایه‌گذاری و نهادینه کنند.

الگوی خوبی باشید

کودکان همچون آینه‌ای، رفتارهای والدین شان را انعکاس می‌دهند؛ برخی والدین به‌طور کاملاً ناآگاهانه، در صحبت‌های خود با همسر یا دیگران، رازی از زندگی دیگران را بر ملا می‌کنند که ممکن است کودک از گفت‌وگوهای پیشین، کاملاً به یاد داشته باشد که این موضوع راز است و نباید افشا شود. حتی گاهی ممکن است کودک با شنیدن رازش از زبان دیگران و رازی که با والدینش در میان گذاشته

است، دچار دوگانگی در معنا و مفهوم راز و رازداری شود و حتی با کم‌ارزش دانستن این مساله به راحتی خلف وعده نماید و بی‌هیچ ترس و ابایی راز خود و دیگران را بر ملا سازد. در این صورت بی‌تردید والدین یعنی امین‌ترین افراد زندگی کودک، اصلی‌ترین عامل بروز و تحکیم این رفتار ناپسند در کودک هستند، پس بهتر است مراقب گفت‌وگوها و رفتارهای خود باشید. اگر کودک تان مساله‌ای را با شما بازگو کرده گرچه لازم است همسر تان نیز در جریان باشد، اما سعی کنید در خفا و در غیاب کودک، این مساله را در فضای خصوصی تان مطرح کرده یا این که سعی کنید هرگز راز دیگران را نزد کودک فاش نکنید و از همه مهم‌تر هرگز کودک را سوال پیچ نکنید یا در این معذوریت قرار ندهید که رازهای دیگران را برای شما فاش کند. مثلاً اگر کودک به تنهایی به منزل یکی از بستگان رفته از او نخواهید اتفاقات و گفت‌وگوهای ساده و معمولی بین اعضای آن خانواده را برای شما بازگو کند.

از سوی دیگر، چگونگی برخورد والدین با کودک، هنگام افشای راز دیگران توسط او بسیار حائز اهمیت است. اگر والدین از افشاگری کودک استقبال کنند؛ عدم رازداری تکرار و تقویت خواهد شد، حال اگر افشاگری بابتی توجهی یا طرد والدین همراه شود نتیجه‌ای جز خاموشی نخواهد داشت.

رازداری را به کودک آموزش دهید

در قالب بازی، قصه‌گویی، نمایشنامه، فیلم و کارتون و... کودک را با معنا و مفهوم راز و رازداری آشنا سازید و مشخصات فرد رازدار و چگونه رازدار بودن را به او آموزش دهید؛ سپس او را به‌طور مستقیم در تظاهرات رفتاری و کلامی این مساله قرار دهید. مثلاً ابتدا از او بخواهید رازی را با شما در میان بگذارد، سپس سعی کنید در عمل و رفتار به او نشان دهید چگونه رازداری می‌کنید. سعی کنید رازداری را با کودک تمرین کنید؛ به عنوان نمونه رازی را با او در میان بگذارید، سپس به عملکرد کودک که شامل رعایت درست اصول و ارکان رازداری است، توجه کنید. اگر کودک موفق به رازداری شد، او را به صورت کلامی با بیان جملاتی چون «آفرین بر تو، خوشحالم که راز مرا نزد خودت نگه داشتی، تو فرد قابل اعتمادی هستی، از این پس من حرف‌هایم را به تو خواهم گفت و...» یا به صورت غیر کلامی مانند در آغوش گرفتن، بوسیدن، نوازش کردن یا خرید هدیه و پاداش تحسین و تشویق کنید. اما اگر کودک مرتکب خطایی در این زمینه شد و رازی را فاش کرد، در اولین گام بهتر است رفتار نامطلوب کودک را از کل شخصیتش جدا بدانید و این مهم را به او هم یادآور شوید و بگویید: «من از این رفتار ت که بسیار زشت و ناپسند است،

دلگیر و ناراحتم.» یاد تان باشد هرگز به کودک نگویید: «من از تو خوشم نمی‌آید؛ دوست ندارم؛ مطمئن شدم دهن لق هستی؛ عادت به خبرچینی داری؛ مطمئنم هیچ وقت نمی‌توانی جلوی زبانت را بگیری؛ چون افشای راز کردی دیگه مامانت/بابات نیستی و...» سپس بدون خشم و عصبانیت با جملات مثبت به کودک تلقین کنید که می‌داند تمام تلاش خود را به کار بسته است تا رازداری کند، اما گرچه این بار موفق نشده، اما شک ندارید در دفعات بعدی موفق به این عمل خواهد شد...

مانع جلب توجه منفی شوید

گاهی اوقات کودک برای جلب نظر و توجه والدین و اطرافیان یا برخی اوقات به دلیل پاسخ به پرسش‌های کنجکاوانه دیگران که اغلب همراه با تشویق است، مجبور به افشای راز یا رازهایی می‌شود؛ در مواقعی که کودک رازدار نیست و احتمالاً شما نیز به شدت از دست او عصبی و خشمگین هستید، سعی کنید بر رفتار و کلام خود کنترل داشته باشید و هرگز برای تادیب او متوسل به تشویق منفی یا تنبیه نشوید. بهتر است در فضایی دوستانه به کودک کاملاً تفهیم کنید چرا این کار او از نظر شما نیز غیر قابل قبول و بسیار ناپسند است، به کودک توضیح دهید افرادی که افشاگری می‌کنند از نظر دیگران مورد اعتماد و امین نیستند اما در مقابل افرادی که محرم اسرارند بسیار دوست داشتنی و مورد اعتمادند. در این گفت‌وگوها حتماً تأکید داشته باشید انتظار تکرار این رفتار را هیچ زمان دیگری ندارید و در ادامه نیز تلاش کنید عزت نفس و خودباوری کودک خود را تقویت کرده و به او یاد دهید حتی اگر زمانی به اصرار دیگران به افشای رازی وسوسه شد یا از ترس طرد شدن و حتی شاید صرفاً به‌خاطر جلب رضایت و حمایت آنان متمایل به افشای رازی شد، تمام سعی خود را بر کنترل این موضوع به کار گیرد و هیچ نگرانی از عواقب منفی آن به دل راه ندهد. به کودک آموزش دهید با احترام و خنده‌ای بر لب می‌تواند به راحتی موضوع گفت‌وگو را تغییر دهد یا قاطعانه به کنجکاو‌های بی‌مورد دیگران پاسخی منفی دهد. مثلاً بگویید: من در این زمینه اطلاعاتی ندارم یا دوست ندارم در این باره با شما صحبت کنم و... از سوی دیگر، توصیه می‌کنیم نیاز به جلب توجه کودک را با انجام فعالیت‌های مثبتی چون نقاشی، داستان‌گویی، بازی و... اکتفا کنید و یا با توجه بی‌قید و شرط مانند تشویق، در آغوش گرفتن، بوسیدن و نوازش کردن باعث خنثی شدن انگیزه منفی جلب توجه کودک یا اعمال کنترل بر شما از طریق افشای راز شوید.

